T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2024/196
KARAR NO : 2025/131
KARAR TR : 03/02/2025

ÖZET: Taşınmazın kamulaştırılmasına karar verildikten sonra kamulaştırma bedeli ödenmediği halde, idarece taşınmaza el konulmaya çalışıldığı ve taşınmaz üzerinde bulunan düğün salonunun işletilmesine engel olunduğundan bahisle, uğranılan zararın istemiyle açılan davanın İDARİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : M. A.
Vekili : Av. M. H.
Davalı : Bingöl Belediye Başkanlığı
Vekili : Av. M. B.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili; müvekkiline ait taşınmazın kamulaştırılmasına karar verildikten sonra kamulaştırma bedeli ödenmediği hâlde taşınmaza idarece el konulmaya çalışıldığından ve taşınmaz üzerinde bulunan düğün salonunun işletilmesine davalı idarece engel olunduğundan bahisle gelir kaybına uğranıldığını ileri sürerek, fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla şimdilik 10.000 TL tazminatın dava tarihinden itibaren işleyecek yasal faiziyle birlikte davalı idareden tahsiline karar verilmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

2. Davalı vekili, süresinde sunduğu cevap dilekçesinde, davanın görüm ve çözümünde idari yargının görevli olduğunu ileri sürerek, yargı yolu itirazında bulunmuştur.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

3. **Bingöl 3. Asliye Hukuk Mahkemesi 22/11/2023 tarih ve E.2024/453 sayılı kararı** ile, davada mahkemelerinin görevli olduğu gerekçesiyle, davalı vekilinin yargı yoluna ilişkin itirazının reddine karar vermiştir.

4. Davalı vekili tarafından, süresi içinde verilen dilekçe ile olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılması talebiyle başvurusu üzerine dilekçe, dava dosyası ile birlikte Danıştay Başsavcılığına gönderilmiştir.

B. Olumlu Görev Uyuşmazlığı Çıkarılmasına İlişkin Danıştay Başsavcılığı Talebi

5. Danıştay Başsavcılığınca, idari eylem nedeniyle meydana gelen zararın tazmini talebiyle açılan işbu davanın tam yargı davalarına bakmakla görevli idari yargı merciince çözümlenmesi gerektiği görüşüyle, 2247 sayılı Kanun'un 10. maddesi uyarınca olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılmasına karar verilerek dosya Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"HUKUKÎ DEĞERLENDİRME:

Dava, taşınmazın kamulaştırılmasına karar verildikten sonra kamulaştırma bedeli ödenmediği halde idarece taşınmaza el konulmaya çalışıldığı ve taşınmaz üzerinde bulunan düğün

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden 8CYli8s - bFqYcBO - JPKOSqI - E72+UY= ile erişebilirsin

salonunun işletilmesine engel olunduğundan bahisle uğranılan zararın idarece tazminine hükmedilmesi istemiyle açılmıştır.

Kamu hizmetinin, hukuka uygun olarak yürütülüp yürütülmediğinin ve hizmet kusuru ya da başka bir nedenle idarenin kusursuz sorumluluğu bulunup bulunmadığının yargısal denetiminin, 2577 sayılı İdarî Yargılama Usûlü Kanunu'nun 2. maddesinde idarî dava türleri arasında sayılan "idarî işlem ve eylemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları" kapsamında, idarî yargı mercilerince yapılması gerekmektedir.

2942 sayılı Kanunda yer alan düzenlemeler gereğince kamu yararı kararı alınarak kamulaştırma işlemi tesis edildiği ve fakat davacının ticarî faaliyetinin hiç bir şekilde engellenmediği davalı idarece savunulduğundan ve davacı tarafından, 2577 sayılı İdarî Yargılama Usûlü Kanununun 12. maddesi kapsamında kamulaştırma işleminin uygulanma biçiminden doğan zararın tazmini istenildiğinden, 2577 sayılı Kanun'un 2. maddesinin (1-b) işaretli bendi uyarınca davanın görüm ve çözümünde idarî yargı mercii görevlidir.

Nitekim, Danıştay Altıncı Dairesinin E:2023/1383, K:2023/8430 ve Uyuşmazlık Mahkemesinin E:2021/17, K:2021/114 sayılı kararları da bu görüşü destekler niteliktedir.

SONUÇ: Açıklanan nedenle, 2247 sayılı Kanunun 10. maddesi uyarınca, olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılmasına, dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve durumun Bingöl 3. Asliye Hukuk Mahkemesine bildirilmesine 13/03/2024 tarihinde kesin olarak karar verildi."

6. Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığınca, 2247 sayılı Kanun'un 13. maddesine göre Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının da yazılı düşüncesi istenilmiştir.

III. BAŞSAVCILIK DÜŞÜNCESİ

7. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, 2247 sayılı Kanun'un 10. maddesi uyarınca yapılan başvurunun kabulü gerektiği yolunda yazılı düşünce vermiştir. Yazılı düşüncenin ilgili kısmı şöyledir:

"Davacı M. A. vekili tarafından, sayılı taşınmazının Bingöl Belediye Meclisinin 09.09.2020 tarihli ve 45 sayılı kararıyla onanan Revizyon îmar Planında Çapakçur Vadisi (Millet Bahçesi) alanında kaldığı, Bingöl Belediye Encümeninin 21.04.2021 tarihli ve 98 sayılı kararıyla kamu yararı kararı alınarak 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nun 6. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi uyarınca kamulaştırılmasına karar verildiği, kamulaştırma bedeli ödenmediği hâlde taşınmaz üzerinde bulunan düğün salonunun işletilmesine idare tarafından engel olunduğundan bahisle, fazlaya ilişkin haklar saklı kalmak kaydıyla 10.000,00 TL'nin yasal faizi ile birlikte davalı Bingöl Belediye Başkanlığından tahsiline karar verilmesi istemiyle Bingöl 3. Asliye Hukuk Mahkemesinde açılan tazminat davasında, davalı idarenin görev itirazının mahkemenin 22.11.2023 tarihli ve 2022/453 Esas sayılı kararıyla reddedilmesi üzerine olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılması istemi ile başvurulan Danıştay Başsavcılığı tarafından 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 10. maddesi gereğince olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılması nedeniyle, söz konusu başvuru hakkında görüş ve düşünce bildirilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığı tarafından gönderilen 2024/196 Esas sayılı dosya incelendi:

Bilindiği gibi, Anayasa'nın 125. maddesinin birinci fıkrasında, idarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolunun açık olduğu, yedinci fıkrasında ise idarenin kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlü olduğu kurala bağlanmış; 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde de, tam yargı davaları, idarenin eylem ve işlemlerinden dolayı kişisel haklan doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan davalar olarak tanımlanmıştır.

İdari işlem ve eylemlerden doğan zararların tazmini taleplerinin, 2577 sayılı Kanun'un 12. ve 13. maddeleri uyarınca, idari yargı yerlerinde açılacak tam yargı davalarına konu edilmeleri, anılan mevzuat hükümlerinin gereğidir.

Uygulama ve öğretide, kamu idarelerinin, kamu hizmetinin yürütümü sırasında, kamu gücü kullanarak tek yanlı irade açıklamalarıyla yapmış oldukları işlemler, "idari işlem"; herhangi bir işlem ya da karara dayanmaksızın gerçekleştirdikleri maddi faaliyetleriyle, görevleriyle ilgili

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden 8CYli8s - bFqYcBO - JPKOSqI - E72+UY= ile erişebilirsin

hareketsizlikleri de, "idari eylem" olarak tanımlanmaktadır.

Somut olayda; davacıya ait taşınmazın davalı idare tarafından kamulaştırılmasına karar verildiği, buna ilişkin sürecin kendi mecrasında ilerlediği, bu kapsamda taşınmazın malikiyle davalı idare arasındaki pazarlık yolunun başarısızlıkla sonuçlanması üzerine davalı idare tarafından kamulaştırma davası açıldığı, yapılan yargılama sonunda Bingöl 3. Asliye Hukuk Mahkemesinin 14.06.2023 tarihli ve 2022/158 Esas, 2023/173 Karar sayılı kararıyla davaya konu taşınmazın tapu kaydının iptaliyle Bingöl Belediye Başkanlığı adına tapuya kayıt ve tesciline ve kamulaştırma bedelinin M. A. 'a ödenmesine karar verildiği, kararın tescil yönünden kesin nitelikte olduğu anlaşılmıştır. Uyuşmazlığa konu dava dosyasında ise davacı M. A. tarafından, söz konusu taşınmaz üzerindeki yapının kamulaştırma işlemi sebebiyle kullanılamadığı ileri sürülmüş ise de, dosyanın incelenmesinde; söz konusu yapının kamulaştırma işlemi nedeniyle değil, iş yeri açma ve çalıştırma ruhsatının bulunmaması sebebiyle kullanılamadığının davalı idare tarafından ileri sürüldüğü anlaşıldığından, aynı mahkemenin yukarıda belirtilen kararına konu dava içeriği de dikkate alındığında, bu hâliyle ortada kamulaştırma veya kamulaştırmasız el atma davasının bulunduğundan söz edilemeyecektir.

Bu itibarla, dava tarihinde davacı adına kayıtlı olan taşınmaz üzerinde bulunan yapının kullanılmasının, davalı idare tarafından yapılan kamulaştırma işleminden dolayı değil; davalı idarenin iddiasına göre iş yeri açma ve çalıştırma ruhsatı bulunmamasından dolayı engellendiği anlaşıldığından, bu bakımdan, söz konusu yapının kullanılmasının engellenmesine yönelik işlem ve eylemin mevzuat hükümlerine uygun olup olmadığına ve bu işlem nedeniyle davacının bir zarara uğrayıp uğramadığına yönelik bulunan davanın, 2577 sayılı Kanun'un 2. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde yer alan "İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları," kapsamında idari yargı yerince çözümlenmesi gerekmektedir.

Bu nedenle, Danıştay Başsavcılığının 2247 sayılı Kanun'un 10. maddesi gereğince yapmış olduğu başvurunun kabulü ile Bingöl 3. Asliye Hukuk Mahkemesinin 22/11/2023 tarihli ve 2022/453 Esas sayılı görevlilik kararının kaldırılmasına karar verilmesi gerekmektedir."

IV. İLGİLİ HUKUK

8. T.C Anayasası'nın *"B. Yargı yolu"* başlıklı 125. maddesinin son fıkrası fıkrası şöyledir:

"İdare, kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlüdür."

9. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun *"İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı"* başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"1. (Değişik: 10/6/1994-4001/1 md.) İdari dava türleri şunlardır:

a) (İptal: Anayasa Mahkemesinin 21/9/1995 tarihli ve E:1995/27, K:1995/47 sayılı kararı ile; Yeniden Düzenleme: 8/6/2000-4577/5 md.) İdarî işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,

b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları,

c) (Değişik: 18/12/1999-4492/6 md.) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar.

2. İdari yargı yetkisi, idari eylem ve işlemlerin hukuka uygunluğunun denetimi ile sınırlıdır. İdari mahkemeler; yerindelik denetimi yapamazlar, yürütme görevinin kanunlarda ve Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinde gösterilen şekil ve esaslara uygun olarak yerine getirilmesini kısıtlayacak, idari eylem ve işlem niteliğinde veya idarenin takdir yetkisini kaldıracak biçimde yargı kararı veremezler.

3. (Mülga: 2/7/2018 - KHK-703/185 md.)"

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden 8CYli8s - bFqYcBO - JPKOSqI - E72+UY= ile erişebilirsin

10. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun *"İptal ve tam yargı davaları"* başlıklı 12. maddesi şöyledir:

> *"İlgililer haklarını ihlal eden bir idari işlem dolayısıyla Danıştaya ve idare ve vergi mahkemelerine doğrudan doğruya tam yargı davası veya iptal ve tam yargı davalarını birlikte açabilecekleri gibi ilk önce iptal davası açarak bu davanın karara bağlanması üzerine, bu hususta kararın veya kanun yollarına başvurulması halinde verilecek kararın tebliği veya bir işlemin icrası sebebiyle doğan zararlardan dolayı icra tarihinden itibaren dava süresi içinde tam yargı davası açabilirler. Bu halde de ilgililerin 11 nci madde uyarınca idareye başvurma hakları saklıdır."*

V. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

11. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'in Başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 03/02/2025 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi gereğince yapılan incelemeye göre, davalı vekilinin anılan Kanun'un 10/2. maddesinde öngörülen yönteme uygun olarak yaptığı görev itirazının reddedilmesi ve 12/1. maddede belirtilen süre içinde davalı vekilinin başvuruda bulunması üzerine, Danıştay Başsavcısınca 10. maddede öngörülen biçimde olumlu görev uyuşmazlığı çıkarıldığı ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliğiyle karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

12. Raportör-Hâkim Süleyman ARIDURU'nun, davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

13. Dava, taşınmazın kamulaştırılmasına karar verildikten sonra kamulaştırma bedeli ödenmediği halde idarece taşınmaza el konulmaya çalışıldığı ve taşınmaz üzerinde bulunan düğün salonunun işletilmesine engel olunduğundan bahisle uğranılan zararın idarece tazminine hükmedilmesi istemiyle açılmıştır.

14. İdarenin yürütmekle yükümlü bulunduğu kamu hizmetine ilişkin olarak uygulamaya koyduğu plan ve projeye göre meydana getirdiği yol, kanal, baraj, su yolları, su şebekesi gibi tesislerin kurulması, işletilmesi ve bakımı sırasında kişilere verdiği zararların tazmini istemiyle açılacak davaların görüm ve çözümünün, idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları muhtel olanlar tarafından açılacak tam yargı davaları kapsamında yargısal denetim yapan idari yargı yerine ait olduğu; idarece herhangi bir ayni hakka müdahalede bulunulduğu; özel mülkiyete konu taşınmaza kamulaştırmasız el atıldığı veya plan ve projeye aykırı iş görüldüğü iddiasıyla açılacak müdahalenin men'i ve meydana gelen zararın tazmini davalarının ise, mülkiyete tecavüzün önlenmesine ve haksız fiillere ilişkin özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerince çözümleneceği, yerleşik yargısal içtihatlarla kabul edilmiş bulunmaktadır.

15. Dava dosyasının incelenmesinden; Bingöl ili, Merkez, Karşıyaka Mahallesi, 518 ada, 27 parsel sayılı arsa vasıflı taşınmazın 09/09/2020 tarihli ve 45 sayılı Bingöl Belediye Meclisi Kararıyla onanan Revizyon İmar Planında Çapakçur Vadisi (Millet Bahçesi) alanında kaldığı ve 21/04/2021 tarihli ve 98 sayılı Belediye Encümeni Kararı ile kamu yararı kararı alınarak 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nun 6/a maddesi gereğince kamulaştırılmasına karar verildiği; taşınmaz üzerinde bulunan düğün salonunun işletilmesine, kamulaştırma bedeli ödenmediği hâlde

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden 8CYli8s - bFqYcBO - JPKOSqI - E72+UY= ile erişebilirsin

idarece engel olunduğundan bahisle tazminata hükmedilmesi istemiyle dava açıldığı anlaşılmaktadır.

16. Kamu hizmetinin, hukuka uygun olarak yürütülüp yürütülmediğinin ve hizmet kusuru ya da başka bir nedenle idarenin kusursuz sorumluluğu bulunup bulunmadığının yargısal denetiminin, 2577 sayılı İdarî Yargılama Usûlü Kanunu'nun 2. maddesinde idarî dava türleri arasında sayılan "*idarî işlem ve eylemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları"* kapsamında, idarî yargı mercilerince yapılması gerekmektedir.

17. 2942 sayılı Kanunda yer alan düzenlemeler gereğince kamu yararı kararı alınarak kamulaştırma işlemi tesis edildiği ve fakat davacının ticarî faaliyetinin hiç bir şekilde engellenmediği davalı idarece savunulduğundan ve davacı tarafından, 2577 sayılı İdarî Yargılama Usûlü Kanununun 12. maddesi kapsamında kamulaştırma işleminin uygulanma biçiminden doğan zararın tazmini istenildiğinden, 2577 sayılı Kanun'un 2. maddesinin (1-b) işaretli bendi uyarınca uyuşmazlığın idari yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

18. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Danıştay Başsavcısının başvurusunun kabulü ile davalı idarenin görev itirazının reddine ilişkin Bingöl 3. Asliye Hukuk Mahkemesinin 22/11/2023 tarih ve E.2024/453 sayılı kararının kaldırılması gerekmiştir.

VI. HÜKÜM

Açıklanan nedenlerle;

A. Davanın çözümünde İDARİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Danıştay Başsavcısının BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile davalı idarenin görev itirazının reddine ilişkin Bingöl 3. Asliye Hukuk Mahkemesinin 22/11/2023 tarih ve E.2024/453 sayılı KARARININ KALDIRILMASINA,

03/02/2025 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Rıdvan	Nilgün	Doğan	Eyüp
GÜLEÇ	TAŞ	AĞIRMAN	SARICALAR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden 8CYli8s - bFqYcBO - JPKOSqI - E72+UY= ile erişebilirsin